

Αρχές Διακυβέρνησης

2: Πολιτευτές και λαός

1. Το βασικό ερώτημα είναι – Πώς (πρέπει να) κυβερνάται ένα Έθνος;

Η Βρετανία είναι μια Χώρα με ίσως την πιο μακράιωνη αδιάκοπη πολιτική παράδοση που πάει πίσω, αν όχι στον 11ο αιώνα με τη Νορμανδική κατάκτηση κι εγκατάσταση, στον 13ο αιώνα με μεγάλους νομικούς όπως ο Glanville και ο Bracton. Σαν απόσταγμα αυτής της παράδοσης, που δοκίμασε όλα τα γνωστά πολιτεύματα και τις εμπειρίες μιας παγκόσμιας αυτοκρατορίας με πολυποίκιλες αποικίες σε όλες τις ηπείρους, βγήκε η ρήση: *Ένα έθνος πάντα έχει την κυβέρνηση που του αξίζει.*

Πριν εξετάσουμε τη σχέση λαού και κυβέρνησης, ας κάνουμε μια σύντομη ανασκόπηση του προηγούμενου φύλλου αυτής της σειράς. Με λίγη παρατήρηση και αναλυτική συζήτηση στο 1ο, διαπιστώσαμε πως κοινωνικά φαινόμενα που συνήθως ονομάζονται ‘οικονομικά’ ή ‘πολιτικά’ προβλήματα (ή κρίσεις) είναι στη βάση και ουσία τους ηθικά.

Προσδιόρισα την ‘ηθική’ ως τη συγκράτηση εγωιστικών επιθυμιών που διεκδικούν μόνο το συμφέρον του ατόμου ή και των συγγενών και φίλων. Επίσης, ως τη συμμόρφωση της δράσης με ό,τι είναι ορθό, νόμιμο, έντιμο και λογικό αποβλέποντας στο καλό του ατόμου αλλά και του σύνολου Έθνους.

Επιπλέον έδωσα μερικές αρχές που συνιστούν την ηθική: (α) δεν βλάπτουμε· (β) δεν ψευδόμαστε αλλά λέμε την αλήθεια· (γ) δεν κλέβουμε· (δ) δεν νοθεύουμε πράγματα, σχέσεις και θεσμούς· (ε) δεν φθονούμε και δεν συσσωρεύουμε αγαθά πέραν των αναγκών μας.

Αδικίες εγείρονται όταν αυτές οι αρχές παραβιάζονται οπότε εμφανίζονται και ποικιλόμορφα προβλήματα. Αντίθετα, όταν οι αρχές τηρούνται στην πράξη, επικρατεί δικαιοσύνη.

Εξετάζοντας μετά τη συμπεριφορά των πολιτικών μας και ειδικότερα των κυβερνήσεων τόσο της Νέας Δημοκρατίας όσο και του ΠΑΣΟΚ από τη Μεταπολίτευση έως τη σημερινή κρίση της χρεοκοπίας, διαπιστώσαμε πως οι άνθρωποι αυτοί χαρακτηρίζονται από αδιόρθωτη ανηθικότητα η οποία εκδηλώνεται σε ποικίλα προφανή συμπτώματα:

(α) Αναλήθεια – καθώς όλοι ψεύδονται ασύστολα για πολλά πράγματα.

(β) Προσωπικό όφελος – καθώς απολαμβάνουν νόμιμα προνόμια (δωρεάν τηλέφωνα, αυτοκίνητα, βοηθούς κλπ)· παράνομες μίζες (όχι όλοι)· δώρα διάφορα (χρήσιμες συσκευές, φιλοξενία σε γιότ ή βίλλα, ταξίδια κλπ)· ευνοϊκή μεταχείριση (ίδιοι και συγγενείς).

(γ) Ρουσφέτια: χαριστικοί διορισμοί συγγενών, φίλων και ψηφοφόρων στο Δημόσιο· τακτοποιήσεις υποθέσεων φοροδιαφυγής, υπεξαιρέσεων και παρόμοιων παρανομιών· κουκουλώματα σκανδάλων.

(δ) Ασυλία και Ατιμωρησία: ακόμα και για αδικήματα άσχετα με τα καθήκοντά τους ως υπουργοί ή βουλευτές.

(ε) Επανεκλογή: η διατήρηση της έδρας και η επανεκλογή φαίνεται να είναι το κύριο ενδιαφέρον τους.

2. Δεν εξέτασα όλες αυτές τις απόψεις. Ούτε μπορούμε να τις αποδείξουμε με αδιάσειστα στοιχεία εύκολα. Υπήρξαν όμως πολλά σκάνδαλα με ανάμιξη πολιτικών (και υπουργών)· διάφοροι παραιτήθηκαν ή διαγράφηκαν ή απεπέμφθηκαν από κυβερνήσεις ή κόμματα ενώ δημοσιεύονται πολλές ιστορίες και κυκλοφορούν περισσότερες φήμες.

Εδώ ας προσθέσουμε πως η ανηθικότητα σε μια ή άλλη μορφή δεν είναι αποκλειστικά Ελληνικό φαινόμενο. Υπήρξαν αρκετά σκάνδαλα με υπουργούς ή πρωθυπουργούς στην Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Βρετανία και αλλού, αλλά οι δικοί μας με παραδοσιακή φιλοτιμία προσπαθούν να ξεπεράσουν τους Ευρωπαίους Εταίρους τους.

Αναμφίβολα πολλοί πολιτικοί θα διαφωνήσουν έντονα – ο κ. Πετσάλνικος, οι κκ αντιπρόεδροι της κυβέρνησης Βενιζέλος και Πάγκαλος και άλλοι. Όπως είπα, δεν είναι διόλου εύκολο να αποδείξεις πως ο άλφα υπουργός έδωσε εντολή σε ανώτατο εφοριακό επιθεωρητή να κλείσει οριστικά τον φάκελο κάποιου βιομήχανου ή χρηματιστή· πως ο βήτα ειδοποίησε εκλεκτούς συγγενείς και γνωστούς να αγοράσουν γαίες σε συγκεκριμένη περιοχή στην επαρχία που θα κατασκευαζόταν αυτοκινητόδρομος ή στην πόλη όπου θα γίνονταν έργα αναπαλαίωσης· πως ο γάμα σχεδίασε νομοσχέδιο που ψηφίστηκε στη Βουλή για να ευνοήσει ορισμένη επαγγελματική ομάδα ή τάξη.

Αλλά και σε πολλές περιπτώσεις που υπήρξαν στέρεα στοιχεία (όπως με τη

ροζ βίλλα Παπανδρέου, τον Κοσκοτά, το χρηματιστήριο επί Σημίτη, τη Siemens, το Βατοπέδι επί Καραμανλή, κλπ κλπ), οι συνάδελφοι του δράστη αφενός με την ασυλία και αφετέρου το νόμο περί (μη-) ευθύνης υπουργών καθώς και την ωμή βούλησή τους, κουκούλωναν το σκάνδαλο έντεχνα ή το πάσαραν στην παραγραφή.

Οι κουκουλοφόροι δεν είναι μόνο αυτοί που εμφανίζονται σε διαδηλώσεις στην πλατεία Συντάγματος: είναι και στο Κοινοβούλιο.

Οι εφημερίδες κάθε περιόδου και τώρα το διαδίκτυο περιέχουν άπειρες ιστορίες για αγρίους και για πολιτισμένους (επιτήδειους) πολιτικούς.

3. Ας τα αφήσουμε όμως αυτά όλα. Ούτε ο πιο φανατικός υπουργός ή βουλευτής δεν θα αρνηθεί πως η αναλήθεια (αρκούν οι προεκλογικές υποσχέσεις), η δωροδοκία, η ασυλία και παραγραφή και οι χαριστικοί διορισμοί παραμένουν ως κοινότοπες συνήθειες. Μπορεί επίσης οι περισσότεροι βουλευτές να ισχυρίζονται πως προάγουν το καλό των εργαζομένων, των έργων πολιτισμού ή της πατρίδας, αλλά ένας ουδέτερος παρατηρητής διαβλέπει πάλι και πάλι από τη συμπεριφορά τους πως ψεύδονται. Το μόνο που πραγματικά τους ενδιαφέρει είναι η επανεκλογή τους.

Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι αν ακολουθούσε το επάγγελμά του στον ιδιωτικό τομέα θα κέρδιζε περισσότερα χρήματα και θα είχε πιο επιτυχημένη καριέρα. Μπορεί, αλλά εξαρτάται από το τί εννοεί ο καθένας.

Πώς μετράται η επιτυχία;

Μπορεί ένας δικηγόρος, έμπορος ή καθηγητής, να κερδίζει πολύ περισσότερα από έναν υπουργό (Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών κλπ). Αλλά ο υπουργός απολαμβάνει τα προνόμια της εξουσίας, κύρος, επιρροή και φήμη. Έχει στη διάθεσή του το κυβερνητικό αεροπλάνο και τις ελληνικές πρεσβείες όταν ταξιδεύει ανά τον κόσμο και, όπως βλέπουμε στην TV, περιφέρεται στους ξένους διαδρόμους και θαλάμους εξουσίας και συγχρωτίζεται με τους άλλους ισχυρούς πολιτικούς – προέδρους χωρών και διεθνών τραπεζών, καγκελαρίους, υπουργούς κλπ.

Η αλήθεια είναι πως κανείς μας ποτέ δεν κάνει κάτι αν δε νομίζει πως θα βγει κερδισμένος.

Υπάρχουν ίσως εξαιρέσεις, αλλά οι πολιτικοί γενικά, και ιδιαίτερα όσοι

καλούνται να κυβερνήσουν, παραβιάζουν τις πέντε ηθικές αρχές καθώς επιθυμούν εξουσία, πλούτο και φήμη: νοθεύουν σχέσεις και θεσμούς, κλέβουν με λεπτούς (κάποτε με χοντρούς) τρόπους, ψεύδονται και βλάπτουν όσους παραγκωνίζουν για να ευνοηθούν ετσιθεληματικά οι δικοί τους· βλάπτουν τη σύνολη κοινωνία και, δίχως να το καταλαβαίνουν, σακατεύουν τον ίδιο τον εαυτό τους.

4. Οι πολιτικοί δεν είναι μόνο ανήθικοι, δυστυχώς. Είναι και ανίκανοι με ένα κράμα άγνοιας και αλαζονείας.

Στις 19 με 20 Οκτωβρίου 2011 έγινε από την κυβέρνηση μια ομολογία πως ενώ υπάρχει μια τεράστια κρατική περιουσία υπολογιζόμενης αξίας πάνω από 400 δις, οι αρμόδιοι υπουργοί γνωρίζουν μόνο ένα τμήμα της που ανέρχεται περίπου σε 54 δις: για την υπόλοιπη δεν γνωρίζουν σε τί ακριβώς συνίσταται και πού ακριβώς βρίσκεται!

Επανειλημμένα έχει λεχθεί πως στα Ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία περιμένουν 15 δις ευρώ να εκταμιευθούν από την Ελληνική κυβέρνηση που όμως δεν το κάνει διότι, λέγεται, αδυνατεί να τα απορροφήσει. Αυτό έχει συμβεί με παρόμοια ποσά πολλές φορές στο παρελθόν!

Υπάρχουν εκατοντάδες οργανισμοί και ιδρύματα δημόσιου χαρακτήρα που δημιουργήθηκαν από τα διάφορα υπουργεία από το 1975 κι έπειτα για να διορίζονται σε πολλά από αυτά οι “ημέτεροι”. Σήμερα, τα υπουργεία τα ίδια δεν γνωρίζουν πόσοι ακριβώς τέτοιοι οργανισμοί βρίσκονται στην αρμοδιότητά τους, πόσους υπάλληλους απασχολεί ο κάθε οργανισμός και ποιό ακριβώς είναι το αντικείμενό του. Έτσι μόλις πρόσφατα ξεκίνησε μια προσπάθεια από τον αντιπρόεδρο κ. Πάγκαλο να συλλεχθούν όλα τα σχετικά στοιχεία.

Η κ. Διαμαντοπούλου, υπουργός Παιδείας, μοιάζει αρκετά δυναμική κι εργατική. Εντούτοις το σχολικό έτος 2009 ξεκίνησε με μεγάλη έλλειψη απαραίτητων σχολικών βιβλίων!

Πολύ χειρότερη όμως είναι η άγνοια των πραγματικών αρχών διακυβέρνησης και των πραγματικών οικονομικών νόμων (σε αντίθεση με τις εικασίες που διδάσκονται σε σχολές και πανεπιστήμια).

5. Οι μάζες του λαού δεν είχαν, και ίσως δεν θέλουν ή δεν μπορούν να δεχθούν,

μια ευρύτερη παιδεία που θα τους επιτρέπει να κρίνουν και να αξιολογούν καλύτερα τα πολιτικά κόμματα, τα πρόσωπα που τα απαρτίζουν, και τις εξαγγελίες και τα προγράμματα τους (που δεν εφαρμόζονται ποτέ).

Κάθε τέσσερα χρόνια το αργότερο οι εκλογείς καλούνται (και μάλιστα υποχρεωτικά κατά το Σύνταγμα, 51.5) να ψηφίσουν από εκατοντάδες υποψηφίους τους 300(!) που θα τους εκπροσωπήσουν στη Βουλή. Οι υποψήφιοι συνήθως ανήκουν σε κάποιο κόμμα κι έτσι βασικά οι ψηφοφόροι εκλέγουν κόμμα. Αυτό που θα έχει τη δεδηλωμένη πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο, δηλαδή 151 τουλάχιστο βουλευτές, θα σχηματίσει κυβέρνηση.

(Εδώ βέβαια υπάρχει μια βασική “δημοκρατική” απάτη. Η δεδηλωμένη πλειοψηφία δεν ισχύει και για τις ψήφους. Δηλαδή μπορεί το κόμμα με την πλειοψηφία βουλευτών να μην έχει πάρει και τις περισσότερες ψήφους. Είναι τέτοιος ο εκλογικός νόμος (της ενισχυμένης αναλογικής) που και με 48% και με 43% μπορεί ένα κόμμα να έχει τη δεδηλωμένη και να σχηματίσει κυβέρνηση!).

Πολλοί υποψήφιοι στις μεγάλες πόλεις είναι γενικά άγνωστοι. Το μόνο κριτήριο είναι οι εξαγγελίες και υποσχέσεις του κόμματος του υποψηφίου μέσω του ηγέτη και των πρωτοκλασάτων στελεχών.

Σπανιότατα κατεβαίνει στις εκλογές κάποιος ανεξάρτητος .

Όλοι μας θέλουμε κάτι παραπάνω για τον εαυτό και τους δικούς μας. Επειδή μάλιστα η επίγνωσή μας του συνόλου Έθνους ή έστω της άμεσης κοινότητάς μας είναι σχεδόν ανύπαρκτη, όντας εγκλωβισμένοι στον εαυτούλη και στο στενό κύκλο “των δικών μου”, παρασερνόμαστε από εξαγγελίες που υπόσχονται περισσότερα (αύξηση μισθών, μείωση φόρων και εισφορών) ή και εγγυήσεις πως εμείς και συγγενείς θα βουλευτούν σε θέσεις στο Δημόσιο ή όπου αλλού. Γι’ αυτό οι κομματάρχες εξαπολύουν πολλά “θα” και κάμποσες ουτοπικές βελτιώσεις στο μέλλον.

6. Η όποια νοοτροπία δύσκολα μεταβάλλεται. Τέτοια είναι η γενική κατάσταση των μαζών των μικρομεσαίων που έπρεπε να χρεοκοπήσει η χώρα, να μειωθούν οι μισθοί και οι συντάξεις και να αυξηθούν οι φόροι και τα τέλη ασφυκτικά, για να χάσουν χιλιάδες ψηφοφόρων την προσκόλλησή τους στο ΠΑΣΟΚ και να μετακινηθούν – κυρίως στα αριστερά αφού η Δεξιά δεν πείθει με υποσχέσεις που είναι κάλπικες απομιμήσεις του σαρακιασμένου σοσιαλισμού.

Οι μάζες των εργαζομένων γκρινιάζουν για την αβεβαιότητα που τις περιβάλλει, για την ακρίβεια που καλπάζει και για τη δική τους μιζέρια που μεγαλώνει απελπιστικά. Είχαν προγράμματα οι άνθρωποι: οι μεν δάνεια, οι δε δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία ή στο εξωτερικό, άλλοι αρρώστους με ακριβές θεραπείες και άλλοι άλλες υποχρεώσεις. Εξαπατήθηκαν από τον κ. Παπανδρέου και τους ψευδόμενους συντρόφους με παχυλούς αμείωτους μισθούς και προνόμια.

Δεν είναι η πρώτη φορά, ούτε η τελευταία. Παρά των εξόφθαλμη εξαπάτηση πολλοί θα τους ξαναψηφίσουν. Είτε διότι έχουν προσδέσει τη ζωή τους, τα συμφέροντα και τη βουλιμία τους στο Κίνημα (συχνά σε βάρος άλλων), είτε διότι πίστεψαν πως αυτός ο άθλιος, αήθης και ανίκανος σοσιαλισμός (που σε μεγάλο βαθμό τον υιοθετεί και η ΝΔ) είναι μια αξιοθαύμαστη εξέλιξη της κοινωνίας που θαυματοουργά θα φέρει τη Δικαιοσύνη. Μερικοί αναμφίβολα είναι ειλικρινείς και έντιμοι. Οι πολλοί χρησιμοποιούν την αριθμητική τους για να παίζουν Προπό και να κλέβουν την Εφορία· χρησιμοποιούν τη γλωσσική γνώση τους για να διαβάζουν κίτρινες φυλλάδες με σκάνδαλα των επώνυμων τιβί-δων και αστέρων της ποπ κι ελαφρά πορνό· οι άντρες χάνονται στα καλάθια του μπάσκετ και στα τέρματα του ποδοσφαίρου κι οι γυναίκες στα κουτσομπολίστικα κανάλια με τις ξανθοβαμμένες κούκλες που χαζογελάνε.

Γκρινιάζουν και οι “καπιταλιστές” μεγαλοεπιχειρηματίες (βιομήχανοι, μεγαλέμποροι, τραπεζίτες, χρηματιστές) βλέποντας να βαθαίνει η κρίση σε παραλυμένη ύφεση. Αλλά και αυτοί κολάκεψαν, δωροδόκησαν κι έκαναν συμφωνίες με κομματικά στελέχη δεξιά και αριστερά, παραχαϊδεύοντάς τα ποικιλοτρόπως για “εξυπηρετήσεις” και ευρύτερη εύνοια – σε βάρος άλλων.

Αφενός ένας σπάταλος συναισθηματισμός, θρεμμένος με θλιβερές στερήσεις και τραγωδίες και την οδύνη αδικιών. Αφετέρου μια υπερφίαλη εθνικοφροσύνη γεμάτη με ηρωικούς αγώνες, ηρωικές θυσίες και ηρωικές προσφορές στην αγάριστη ανθρωπότητα – ένας πληθωρισμός ηρωισμού και πατριωτισμού που περίτεχνα καπηλεύονται οι πολιτικοί και η εκκλησία.

Ούτε τέτοιου είδους ηρωισμοί, ούτε προγράμματα πληθωρικά με σοσιαλδημοκρατικά “θα” πρόκειται ποτέ να βελτιώσουν τα βαλτόνερα όπου τσαλαβουτάμε. Η βελτίωση έρχεται μόνο από την πηγή της αρετής. Στο προηγούμενο φύλλο μνημονεύσαμε τον Πλάτωνα πως ο καλός κυβερνήτης έχει

αρετή και προάγει δικαιοσύνη. Στη *Μεγάλη Γνώση* του την ίδια εποχή στην Κίνα, ο Κομφούκιος έλεγε το ίδιο: *“Ο κυβερνήτης θα φροντίσει πρώτιστα να είναι ο ίδιος ενάρετος. Έχοντας αρετή θα έχει τον λαό ... Η αρετή είναι η ρίζα· ο πλούτος ο καρπός. Αν τα αντιστρέψει βάζοντας πρώτο τον πλούτο και την αρετή δεύτερη, θα αποξενώσει τους πολίτες διδάσκοντας τους αρπαγή ... Ας υπάρχει πολλή δραστηριότητα στην παραγωγή και λιγότερη στην κατανάλωση”*. (10.6-19.)

Δυστυχώς ούτε οι μάζες των πολιτών ούτε οι εκπρόσωποι τους που κυβερνούν ενδιαφέρονται.

Οι διεφθαρμένοι πολιτικοί πετυχαίνουν να επικρατούν σήμερα. Διότι απευθύνονται στο στοιχείο μέσα μας που θέλει κάτι παραπάνω για τον εαυτό μας – εργοδότες και υπάλληλοι. Μπορεί να είναι περιορισμένες οι επιλογές μας, όμως δεν ψηφίζουμε για το Έθνος αλλά για τον εαυτούλη και τους δικούς μου σε ένα γενικό κλίμα πλεονεξίας και άγνοιας.

Γι’ αυτό έχουμε την όποια κυβέρνηση: αυτή μας αξίζει.

Νικόδημος